

Asia: VM144:00/2017 VM/2067/03.01.00/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi väestötietolain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit luonnoksesta

Maistraattien ohjaus- ja kehittämysyksikkö toteaa, että yksikkö pitää ehdotettuja muutoksia lainsäädäntöön perusteltuina eikä sillä ole huomauttamista luonnoksen osalta.

Maistraattien organisaatiota ollaan muuttamassa. Selvitysmiehen ehdotuksen mukaan maistraatit yhdistettäisiin väestörekisterikeskukseen vuoden 2020 alusta lukien. Organisaatiomuutoksen myötä lainsäädännössä olevat ongelmat maistraattien ja väestörekisterikeskuksen välisestä tehtävien jaosta poistuvat tai muuttuvat toisenlaisiksi. Muutos kuitenkin aiheuttaa sen, että lainsäädäntöä on muutettava uutta organisaatiota vastaavaksi.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt luonnoksesta lausunnot myös maistraateilta. Maistraatit ovat käsitelleet luonnosta yhteisessä prosessinkehittämisyöryhmässä ja antaneet yhteisen lausunnon. Maistraattien ohjaus- ja kehittämysyksikkö katsoo, että säännösten soveltamisen osalta paras käytännön tieto on nimenomaan maistraateilla ja maistraateilta tuleviin kommentteihin on hyvä kiinnittää erityistä huomiota.

Tietosuoja-asetuksesta johtuvat ehdotukset

Esityksessä todetaan, että väestörekisterikeskus tuottaa sähköistä asiointipalvelua, jonka avulla henkilö voi tarkastaa tietyt hänestä talletetut tiedot. Maistraatin vastuulla on kuitenkin viime kädessä ollut tarkastusoikeuden toteuttaminen väestötietojärjestelmässä. Rekisterinpitoon liittyvä

vastuunjako on ollut toimijoille selkeä, mutta se on rekisteröidyn näkökulmasta vaikeasti hahmotettava.

Tietosuoja-asetuksen 26 artikla asettaa aiempaa tarkempia vaatimuksia yhteisrekisterinpitäjille. Eryteisesti rekisterinpitäjien vastuut suhteessa rekisteröidyn oikeuksiin on jaettava selkeästi ja läpinäkyvästi. Ehdotetussa 4 §:n 3 momentissa säädettäisiin lain tasolla tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisterinpitäjän velvollisuuksien jakautumisesta rekisterihallinnon viranomaisten kesken. Säännöksessä erotettaisiin toisistaan sellaiset rekisteröidyn oikeudet, joista on tarpeen säätää erikseen, sekä tietosuoja-asetuksesta johtuvat rekisterinpitäjän velvoitteet yleisemmin.

Rekisteröidyn oikeuksien osalta on tarpeen jakaa velvollisuudet selkeästi niin, että vastuunjako edesauttaa oikeuksien toteutumista.

Vastuunjako-ongelmat maistraattien ja väestörekisterikeskuksen välillä poistuvat organisaatiouudistuksen myötä.

Ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevat ehdotukset

Tältä osin viitataan maistraattien antamaan lausumaan.

Henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskevat ehdotukset

Esityksessä on todettu, että henkilötunnuksen muuttamista koskevan toimivallan keskittämistä Väestörekisterikeskukseen ei pidetä rekisteri-hallinnon viranomaisissa enää tarkoituksenmukaisena. Käytäntö on ehtinyt muodostua niin, että tulkintalinjan ei pelätä eriytyvän. Maistraattien ja väestörekisterikeskuksen yhdistyessä tämä ongelma katoaa ja tehtävät voidaan esimerkiksi keskittää.

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat ehdotukset

Maistraatit katsovat, että henkilötietojen luovuttamisesta sukututkimustarkoitukseen tulisi jatkossakin säätää erikseen eikä jättää sitä 34 §:n 3 momentin varaan: ”Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa vain, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Tietojen luovuttamisen yleisten ehtojen on täyttyvä”.

Esityksen vaikutukset

Henkilötunnus ja sähköinen asiointitunnus

Esityksessä ehdotetaan henkilötunnuksen muuttamisen keskittämisestä maistraattiin ja samalla henkilöstöresurssin siirtoa Väestörekisterikeskuksesta maistraattiin. Kuten jo edellä on todettu maistraatteja ja väestörekisterikeskusta ollaan yhdistämässä. Sen vuoksi henkilöstöresurssien siirtämistä on syytä tarkastella vasta kun selviää, miten tehtävät tullaan organisoimaan uudessa virastossa.

Muut kommentit

Valtiovarainministeriö on pyytänyt luonnoksesta lausunnot myös maistraateilta. Maistraatit ovat käsitelleet luonnosta yhteisessä prosessinkehittämistyöryhmässä ja antaneet yhteisen lausunnon. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö katsoo, että säännösten soveltamisen osalta paras käytännön tieto on nimenomaan maistraateilla ja maistraateilta tuleviin kommentteihin on hyvä kiinnittää erityistä huomiota.

Kanerva Tuija

Itä-Suomen aluehallintovirasto - Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö